رویداد

موافقت با پذیرش سهام ۲۱ شرکت جدید

محمدامین قهرمانی، معاون پذیرش و ناشران بورس تهران با بیان اینکه در سال گذشته ۳۴ جلسه هیات پذیرش با موضوعات پذیرش سهام، تایید کلیات شرکت پروژه، انواع اوراق بدهی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری وموضوعات مرتبط با ناشران پذیرفته‌شده در بورس تهران برگزار شد، گفت: ۱۰۷ دستور جلسه درباره موضوعات یادشده در هیات پذیرش مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار گرفت. معاون پذیرش و ناشران بورس تهران با تاکید براینکه سال گذشته ۲۳ درخواست درباره پذیرش سهام مورد بررسی قرار گرفت، افزود: در این بازه زمانی با پذیرش سهام ۲۱ شرکت موافقت شد. شرکت‌های مذکور در ۱۶ صنعت مختلف از جمله در حوزه اقتصاد دیجیتال، فلزات اساسی، استخراج کانه‌های فلزی، محصولات شیمیایی، زراعت و خدمات وابسته و ... فعال بوده‌اند. قهرمانی با اشاره به فعالیت‌های دیگر هیات پذیرش بورس تهران در سال ۱۴۰۴ اعلام کرد: سال گذشته با احراز شروط هیات پذیرش، نماد مربوط به سهام ۹ شرکت نیز در فهرست نرخ‌های تابلو اصلی بازار دوم بورس تهران درج و سهام ۷ شرکت نیز با تکمیل فرآیند عرضه اولیه، در سال ۱۴۰۴ به عموم عرضه شد. معاون پذیرش و ناشران بورس تهران موافقت با پذیرش و عرضه یک شرکت پروژه را از دیگر اقدامات هیات پذیرش بورس تهران برشمرد. او توضیح داد: سال گذشته از میان ۲ شرکت پروژه که در هیات پذیرش مورد بررسی قرار گرفت، با کلیات یک پروژه موافقت شد. همچنین با احراز شرایط هیات پذیرش، یک پروژه در فهرست بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای بورس تهران درج و پذیره‌نویسی شد. معاون پذیرش و ناشران بورس تهران با اشاره به اقدامات هیات پذیرش بورس تهران در بخش اوراق بدهی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله گفت: سال گذشته با پذیرش ۱۶ اوراق گام به ارزش ۸۰۰،۱۰۰ میلیارد ریال موافقت شد. تمام اوراق مذکور در سال ۱۴۰۴ در فهرست بازار اوراق بدهی بورس تهران درج و ۱۴ اوراق نیز گشایش نماد شده است. قهرمانی، موافقت با پذیرش ۱۹ اوراق مشارکت به ارزش ۹۵۰،۱۵۵ میلیارد ریال را بخش دیگر اقدامات هیات پذیرش بورس تهران در سال گذشته برشمرد و ادامه داد: در عین حال، تعداد ۹ اوراق مشارکت در سال ۱۴۰۴ در فهرست بازار اوراق بدهی بورس تهران درج و گشایش نماد شد. همچنین، تعداد ۲۲ اوراق صکوک (اجاره و مرابحه) به ارزش ۵۰۰،۳۵۱ میلیارد ریال در فهرست بازار اوراق بدهی بورس تهران درج و تعداد ۲۱ اوراق به مبلغ ۳۴۱،۵۰۰ میلیارد ریال پذیره‌نویسی شد. معاون پذیرش و ناشران بورس تهران اضافه کرد: در طول سال گذشته تعداد ۲۱ صندوق سرمایه‌گذاری به ارزش ۴۰۰،۱۵۰ میلیارد ریال در فهرست بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله بورس تهران درج و پذیره‌نویسی شد.

آغاز پذیره‌نویسی ۴۰۰ هزار اوراق مرابحه

پذیره‌نویسی اوراق مرابحه کوچک و کوتاه‌مدت شرکت حایر تهران (سهامی خاص) از یکشنبه ۱۰ خرداد ۱۴۰۵ در فرابورس ایران آغاز شد. این عرضه به‌مدت ۳ روز کاری در تابلوی اوراق بدهی بازار توافقی فرابورس انجام می‌شود. هدف از انتشار این اوراق، تامین سرمایه در گردش به منظور خرید مواد اولیه مورد نیاز تولید اعلام شده است. در جریان این عرضه مجموعا ۴۰۰ هزار ورقه مرابحه «حایر تهران ۰۶۲» با مبلغ اسمی هر ورقه یک میلیون ریال منتشر خواهد شد. مدت این اوراق ۱۸ ماه تعیین شده است. حداقل حجم سفارش برابر با یک ورقه است ولی در سقف خرید هیچ‌گونه محدودیتی وجود ندارد. در این عرضه امکان ثبت سفارش «صرفا برای سرمایه‌گذاران نهادی» فراهم است. سرمایه‌گذاران نهادی می‌توانند در پذیره‌نویسی این اوراق با نرخ سود ۲۳ درصد سالانه که به صورت ۳ ماهه پرداخت می‌شود، مشارکت کنند. شرکت واسط مالی شهریور چهارم به عنوان ناشر و شرکت حایر تهران به عنوان بانی این اوراق معرفی شده‌اند. همچنین کارگزاری اوراق بهادار آسمان عامل فروش این اوراق است. عملیات پرداخت سود و تسویه نیز توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی انجام خواهد شد. این اوراق فاقد بازارگردان است، اما ضمانتنامه تعهد پرداخت بانک تجارت، ضمانت اوراق را بر عهده دارد. از سوی دیگر تمام هزینه‌ها و کارمزدهای مربوط به عرضه نیز بر عهده ناشر یا بانی است و کارگزاران مجاز به دریافت کارمزد از خریداران نیستند.

قطب‌نمای معاملات هفتگی اوراق خزانه اسلامی

داده‌های اداره تحلیل‌های اقتصادی و ریسک سازمان بورس و اوراق بهادار نشان می‌دهد نرخ بازده تا سررسید (YTM) اوراق خزانه اسلامی در طول روزهای کاری هفته گذشته (از شنبه دوم تا روز سه‌شنبه ۵ خرداد ۱۴۰۵) با رشد ۴۲ ،۰ واحد درصدی، به ۴۰،۰۴ درصد رسید. بر اساس داده‌های اداره تحلیل‌های اقتصادی و ریسک سازمان بورس و اوراق بهادار، از روز شنبه ۲ خرداد تا روز سه‌شنبه ۵ خرداد ۱۴۰۵، مجموع حجم معاملات خرد اوراق خزانه اسلامی ایران (اخزا) به ۴ میلیون و ۱۳۲ هزار ورقه رسید. آمارها نشان می‌دهد بیشترین و کمترین حجم معاملات اوراق خزانه اسلامی (اخزا) به ترتیب در روزهای ۲ و ۳ خرداد، با ثبت حدود «یک میلیون و ۳۰۱ هزار ورقه» و «۷۲۲ هزار ورقه» رقم خورده است.

«تعادل» روند معاملات بازار سرمایه را بررسی می‌کند

بورس پُرخواهان

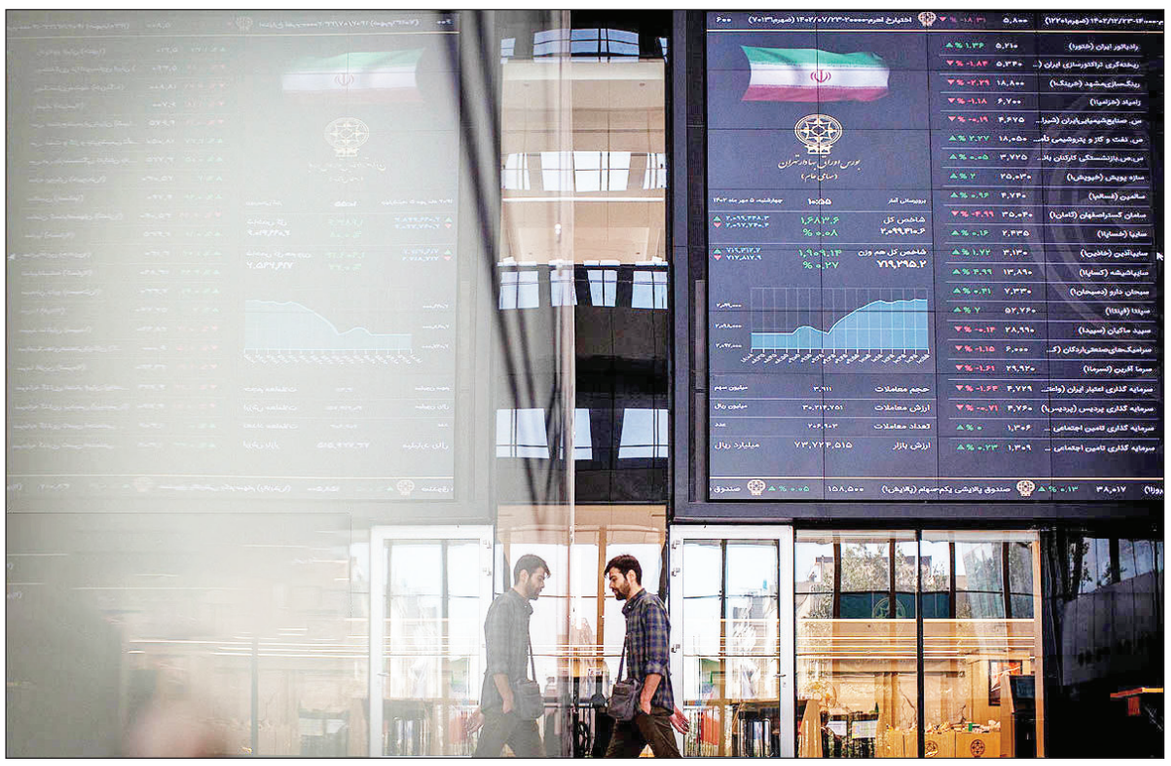

بورس تهران هر روز قله‌های جدید را فتح می‌کند و پیشروی شاخص کل بورس همچنان ادامه دارد. این موضوع در حالی است که بازارهای موازی همچنان در حال درجازدن و در برخی موارد نیز کاهش قیمت هستند. عوامل بسیاری در رشد بورس موثر بوده، اما می‌توان بسته بودن ۸۰ روزه بازار و عقب ماندگی آن را مهم‌ترین علت رشد بازار سهام دانست.

از سوی دیگر روند افزایش قیمت‌ها در بازار به سودسازی برخی صنایع در بورس نیز کمک می‌کند. برای نمونه روز گذشته خبری مبنی از افزایش قیمت پایه محصولات پتروشیمی منتشر شد. به گفته کارشناسان برخی از این صنایع در دوران جنگ آسیب دیده‌اند، اما با این وجود شاهد تغییرات و افزایش قیمت سهام هستیم. به‌طور کلی عوامل مختلفی دست به‌دست یکدیگر داده‌اند تا بازار سهام روزهای خوشی را تجربه کند. این روزها شاهد آن هستیم که به‌طور میانگین بیش از ۹۵ درصد بازار سهام رخت سبز بر تن دارند و همین شرایط عاملی شده تا نقدینگی وارد بازار سهام شود، روند آمار معاملات نیز چنین موضوعی را تایید می‌کند. یکی از عوامل خوشبینی به بازار سهام و ورود نقدینگی به آن را می‌توان شرایط سیاسی کشور دانست. در حال حاضر بسیاری کشور را به یک توافق جامع نزدیک می‌دانند و همین خوشبینی‌ها مسیر سرمایه‌گذاری را تغییر داده است و باعث شده که سرمایه‌گذاران با شرایطی دیگر در بازارهای مالی خصوصا بورس سرمایه‌گذاری کنند. روز گذشته در خبری اعلام شد که تبادل پیام‌ها میان ایران و امریکا درباره متن تفاهمنامه احتمالی همچنان ادامه دارد و دو طرف به صورت متناوب اصلاحیه‌هایی را مطرح می‌کنند. براساس آمار معاملات در پایان بازار، شاخص کل بورس با افزایش ۸۳ هزار و ۱۴۶ واحدی، معادل ۲ درصد رشد کرد و در سطح ۴ میلیون و ۲۳۶ هزار و ۵۲۱ واحد ایستاد. در کنار آن، شاخص کل هم‌وزن عملکردی حتی بسیار بهتر از شاخص کل ثبت کرد و با جهش ۳۰ هزار و ۶۸۲ واحدی، معادل ۲.۷۹ درصد بالا رفت تا به ارتفاع یک میلیون و ۱۳۱ هزار و ۹۶۸ واحد برسد. رشد بیشتر شاخص هم‌وزن نسبت به شاخص کل نشان می‌دهد که موج تقاضا صرفا در چند نماد بزرگ و شاخص‌ساز متمرکز نبوده است. وقتی هم‌وزن جلوتر حرکت می‌کند، یعنی بخش گسترده‌تری از شرکت‌های بازار در زمانی که تنها ۴۰ درصد بازار بازار است، به‌ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط توانسته‌اند همپای بازار رشد کنند و خریداران در سطحی وسیع‌تر وارد میدان شده‌اند.

بازار در اختیار خریداران

آمار کلی بازار نشان می‌دهد کفه ترازو در روز یکشنبه تقریبا به‌طور کامل به نفع خریداران سنگینی کرده است. در پایان معاملات، ۸۰۰ نماد در محدوده مثبت بسته شدند و تنها ۷ نماد کاهش قیمت را تجربه کردند. این نسبت، از منظر رفتاری نشان می‌دهد که جو غالب بازار، ریسک‌پذیر و مبتنی بر انتظار ادامه صعود بوده است.

در همین مسیر، وضعیت صف‌ها نیز یکی از شاخص‌ترین نشانه‌های برتری تقاضا بود ۷۹۰ نماد با صف خرید به کار خود پایان دادند و فقط یک نماد در سمت مقابل یعنی صف فروش قرار گرفت. چنین ترکیبی از صف‌ها معمولا زمانی شکل می‌گیرد که عرضه‌کنندگان به دلایل مختلف از جمله انتظار قیمت‌های بالاتر، نبود انگیزه فروش کوتاه‌مدت یا موج هیجانی مثبت تمایلی به عرضه پرحجم نشان نمی‌دهند و بازار با کمبود عرضه مواجه می‌شود. همین کمبود عرضه، حتی با وجود اینکه در برخی نمادهای بزرگ نشانه‌هایی از افزایش عرضه دیده می‌شد، نتوانست سمت تقاضا را عقب براند. فعالان بازار می‌گویند در چنین شرایطی، عرضه‌های مقطعی در بزرگان بیشتر به‌منزله تنفس بازار تلقی می‌شود تا تغییر روند؛ به‌خصوص وقتی سایر داده‌های معاملاتی همچنان از قدرت نقدینگی حکایت داشته باشد.

عطش ورود به بازار

اگر صف‌های خرید تصویر بیرونی هیجان بازار را نشان می‌دادند، آمار ارزش سفارش‌ها نشانه عددی و قابل‌سنجش آن بود. در پایان معاملات، ارزش سفارش‌های خرید به بیش از ۲۸ هزار و ۲۷۱ میلیارد تومان رسید، در حالی که ارزش سفارش‌های فروش تنها حدود ۱۰۰ میلیارد تومان ثبت شد؛ فاصله‌ای چشمگیر که از ادامه عطش خرید حکایت دارد. چنین اختلافی معمولا در روزهایی رخ می‌دهد که انتظارات کوتاه‌مدت سرمایه‌گذاران عمدتا صعودی است و معامله‌گران، به‌ویژه در نمادهایی که صف خرید دارند، ترجیح می‌دهند زودتر در صف تقاضا قرار بگیرند تا از موج حرکت قیمت جا نمانند. البته بازارشناسان همزمان هشدار می‌دهند که استمرار این وضعیت یعنی رشد سریع قیمت‌ها همراه با قفل شدن نمادها می‌تواند در ادامه، نوسانات تندتری را نیز به همراه داشته باشد، چرا که با هر تغییر در فضای عرضه، ممکن است بخشی از صف‌ها به سرعت تخلیه شود.

ورود سنگین نقدینگی حقیقی

یکی از مهم‌ترین مولفه‌های معاملات روز اخیر، تداوم ورود پول حقیقی بود؛ عاملی که معمولا به عنوان سوخت اصلی موج‌های صعودی در بازار شناخته می‌شود. در پایان روز، بیش از ۶ هزار و ۳۱۳ میلیارد تومان پول حقیقی وارد سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی شد؛ رقمی که در مقایسه با هفته‌های اخیر، از ورود نقدینگی سنگین و قابل توجه حکایت دارد. در سوی دیگر، ابزارهای کم‌ریسک‌تر به‌خصوص صندوق‌های درآمد ثابت با خروج ۱،۵۵۳ میلیارد تومان پول حقیقی روبه‌رو شدند. این جابه‌جایی سرمایه نشان می‌دهد که بخشی از سرمایه‌گذاران به‌جای ماندن در مسیر بازدهی‌های محدود و کم‌ریسک، تصمیم گرفته‌اند شانس خود را در بازار سهام امتحان کنند؛ بازاری که در روزهای اخیر با نشانه‌های صعودی، توجه زیادی را به خود جلب کرده است. قدرت خریداران حقیقی در آمار سرانه‌ها نیز نمود داشت. سرانه خرید حقیقی‌ها به ۱۰۴.۷ میلیون تومان رسید، در حالی که سرانه فروش در سطح ۵۷.۴ میلیون تومان قرار گرفت. بر این اساس، قدرت خرید حقیقی‌ها عدد ۱.۸۲ را ثبت کرد؛ یعنی از منظر میانگین رفتار معامله‌گران حقیقی، خریداران با دست بالاتر و توان مالی بیشتری نسبت به فروشندگان در بازار ظاهر شده‌اند.

با وجود رشد چشمگیر شاخص‌ها و سبزپوشی گسترده بازار، یک نکته توجه برخی تحلیلگران را جلب کرد، ارزش معاملات خرد آن‌طور که انتظار می‌رفت جهش نکرد. در پایان روز، ارزش معاملات خرد سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی حدود ۱۲ هزار و ۳۷۴ میلیارد تومان ثبت شد. این رقم هر چند نسبت به روز گذشته افزایش یافته، اما همچنان از منظر شتاب گردش پول رشد خارق‌العاده‌ای به حساب نمی‌آید.

دلیل اصلی را باید در همان نقطه‌ای جست‌وجو کرد که روز یکشنبه بارها در تابلو تکرار شد، قفل بودن تعداد زیادی از نمادها در صف خرید. وقتی حجم قابل توجهی از نمادها در صف خرید می‌مانند و فروشندگان تمایل چندانی به عرضه نشان نمی‌دهند، معاملات واقعی کمتر شکل می‌گیرد؛ یعنی تقاضا وجود دارد، اما عرضه‌ای که به معامله تبدیل شود، محدود است. نتیجه آنکه شاخص‌ها می‌توانند رشد کنند، اما ارزش معاملات به عنوان نماینده حجم واقعی دادوستد به همان نسبت بزرگ نمی‌شود.

این وضعیت از یک‌سو می‌تواند نشانه‌ای از قدرت تقاضا باشد، اما از سوی دیگر نشان می‌دهد بازار برای افزایش پایدار ارزش معاملات به عامل مکمل نیاز دارد، افزایش عرضه، باز شدن صف‌ها و شکل‌گیری معاملات روان‌تر. در غیر این صورت، بخشی از رشد به‌جای آنکه روی معاملات پرحجم و متعادل بنا شود، روی صف‌ها و کمبود عرضه سوار می‌ماند.

چشم‌انداز کوتاه‌مدت مثبت اما با شرط تداوم نقدینگی

رفتار معاملات روز اخیر چند چیز مهم را در بازار نشان می‌دهد، نخست، روند صعودی فعلا متوقف نشده و شاخص‌ها با قدرت بالا رفتند. دوم، پهنای بازار بسیار مثبت بود و رشد هم‌وزن نشان داد تقاضا به بخش بزرگی از نمادها سرایت کرده است. سوم، ورود نقدینگی حقیقی همچنان نقش کلیدی در حرکت بازار ایفا می‌کند و خروج پول از صندوق‌های درآمد ثابت، از افزایش ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران خبر می‌دهد.

در چنین شرایطی تا زمانی که جریان نقدینگی به بازار ادامه داشته باشد و صف‌های خرید سنگین در بخش بزرگی از نمادها پابرجا بماند، چشم‌انداز کوتاه‌مدت بورس مثبت ارزیابی می‌شود. با این حال، فعالان حرفه‌ای بازار معمولا تاکید می‌کنند که برای پایداری حرکت صعودی، افزایش ارزش معاملات و متعادل‌تر شدن عرضه و تقاضا اهمیت دارد، چرا که بازارهای قفل‌شده در صف‌ها، هرچند در ظاهر سبز و پرهیجانند، اما در برابر تغییرات ناگهانی رفتار معامله‌گران نیز حساس‌تر هستند.

پتانسیل رشد بورس انرژی فراتر از بازارهای مشابه

محمد نظیفی، مدیرعامل بورس انرژی با تشریح عملکرد و برنامه‌های این بازار تخصصی، از توسعه ابزارهای مالی، گسترش معاملات انرژی و راه‌اندازی بازارهای جدید خبر داد. مهدی خان‌محمدی، تحلیلگر بازار سرمایه، بورس انرژی را بازاری با ظرفیت رشد بسیار بالا توصیف کرد و توسعه صندوق‌های سرمایه‌گذاری و آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی را از مهم‌ترین فرصت‌های پیش‌روی این بازار دانست. در این برنامه، محمد نظیفی با اشاره به جایگاه بورس انرژی در بازار سرمایه تاکید کرد: بورس انرژی یکی از ارکان تخصصی بازار سرمایه است که به‌صورت مشخص در حوزه حامل‌های انرژی، برق، هیدروکربن‌ها، آب و ابزارهای مالی مرتبط با این حوزه فعالیت می‌کند و تحت نظارت سازمان بورس قرار دارد. او با تشریح ساختار بازارهای بورس انرژی گفت: این بورس در ۳ بخش اصلی بازار فیزیکی، بازار مشتقه و اوراق بهادار مبتنی بر انرژی فعالیت دارد. بازار فیزیکی نیز شامل رینگ داخلی و رینگ بین‌الملل است. رینگ بین‌الملل در حال حاضر فعال‌ترین بخش معاملاتی بورس انرژی محسوب می‌شود.

مدیرعامل بورس انرژی با اشاره به حجم بالای معاملات در بخش بین‌الملل افزود: بیش از ۷۰ درصد ارزش معاملات بورس انرژی در رینگ بین‌الملل انجام می‌شود. به گفته او، اگر ارزش کل معاملات بورس انرژی در سال ۱۴۰۴ را حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان در نظر بگیریم، بخش عمده این معاملات مربوط به رینگ بین‌الملل بوده است. نظیفی ضمن تشریح فعالیت‌های بورس انرژی در حوزه برق گفت: بازار برق بورس انرژی شامل معاملات فیزیکی برق، بازار مشتقه برق، قراردادهای آتی برق، گواهی سپرده برق و ابزارهای تامین مالی مبتنی بر سلف و انواع صکوک است. همچنین صندوق‌های پروژه نیروگاهی و صندوق‌های مرتبط با افزایش راندمان نیروگاه‌ها نیز در این حوزه فعالیت می‌کنند. او افزود: بخش مهمی از اقتصاد برق امروز در بورس انرژی میزبانی می‌شود و معاملات، تامین مالی و سرمایه‌گذاری این حوزه از طریق بورس انرژی انجام می‌گیرد.

مدیرعامل بورس انرژی همچنین با اشاره به ظرفیت‌های بازار هیدروکربنی اعلام کرد: بورس انرژی سالانه میزبان حدود ۱۰ میلیون تن حامل انرژی در حوزه نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های پالایشی است. این بازار طیف گسترده‌ای از محصولات شامل نفت خام، متانول، فرآورده‌های پالایشی و محصولات پتروشیمی را در بر می‌گیرد و از نظر ارزش معاملاتی، بخش عمده معاملات بورس انرژی را شامل می‌شود.

او با اشاره به آغاز به کار بازار آب در بورس انرژی گفت: سال گذشته بازار آب راه‌اندازی شد. پس از ابلاغ آیین‌نامه اجرایی بازار آب‌های نامتعارف از وزارت نیرو، این بازار به‌صورت گسترده فعال خواهد شد. نظیفی در ادامه به توسعه ابزارهای مالی جدید در بورس انرژی اشاره کرد و افزود: توسعه قراردادهای آتی و اختیار معامله از مهم‌ترین برنامه‌های بورس انرژی در سال جاری است. به گفته او، بورس‌های انرژی در دنیا سهم بالایی در بازارهای مالی دارند و بورس انرژی ایران نیز در تلاش است با توسعه ابزارهای نوین مالی، دسترسی بهتر و متنوع‌تری برای سرمایه‌گذاران فراهم کند. او از طراحی شاخص‌های تخصصی برای بازارهای برق، هیدروکربن، آب و ابزارهای مالی خبر داد و گفت: این پروژه از سال گذشته آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود امسال شاخص‌های تخصصی بورس انرژی رونمایی شوند.

مدیرعامل بورس انرژی به توسعه بازار گواهی‌های سپرده انرژی اشاره کرد و گفت: در سال گذشته حدود ۱۵ همت گواهی سپرده جدید در حوزه نفت و برق به بازار اضافه شد. همچنین گواهی سپرده برق تجدیدپذیر یا REC، که یکی از ابزارهای نوین و پیشرفته بازارهای انرژی جهان محسوب می‌شود، برای نخستین بار در بورس انرژی راه‌اندازی شد.

او افزود: تاکنون حدود ۴۰۰ نیروگاه از طریق این ابزار توانسته‌اند سرمایه در گردش خود را تامین کنند و این ابزار با استقبال مناسب فعالان صنعت انرژی مواجه شده است. نظیفی تاکید کرد: در دوره‌های تنش ژئوپلیتیک و افزایش قیمت حامل‌های انرژی، ابزارهای مبتنی بر انرژی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مرتبط با این حوزه بازدهی قابل توجهی را تجربه می‌کنند.

او گفت: پس از آغاز جنگ رمضان، صندوق‌های سرمایه‌گذاری انرژی در بورس انرژی حدود ۷۰ درصد بازده داشته‌اند و سرمایه‌گذاران از این رشد بهره‌مند شده‌اند.

رشد چشمگیر معاملات بورس انرژی با سرمایه‌گذاری دولت

در ادامه برنامه، مهدی خان‌محمدی، تحلیلگر بازار سرمایه، بورس انرژی را بازاری نوپا، اما دارای ظرفیت رشد بسیار بالا توصیف کرد و گفت: بورس انرژی از سال ۱۳۹۱ به‌صورت جدی فعالیت خود را آغاز کرده و در حوزه تنوع محصولات عملکرد قابل قبولی داشته است. او با اشاره به جایگاه ایران در بازار جهانی انرژی اعلام کرد: ایران یکی از بزرگ‌ترین کشورهای دارنده منابع نفت و گاز در جهان است و طبیعی است که بورس انرژی نیز باید از عمق و گستردگی بیشتری برخوردار باشد. به گفته او، بورس انرژی می‌تواند در آینده نقش مهمی در تامین مالی دولت و معاملات انرژی کشور ایفا کند. این تحلیلگر بازار سرمایه توسعه صندوق‌های سرمایه‌گذاری انرژی را یکی از عوامل مهم افزایش نقدشوندگی بازار دانست و گفت: هرچه تعداد صندوق‌های مرتبط با انرژی افزایش پیدا کند، امکان جذب سرمایه و افزایش عمق معاملات بورس انرژی بیشتر خواهد شد. خان‌محمدی به ظرفیت‌های صنعت برق اشاره کرد و افزود: سرمایه‌گذاری‌های گسترده دولت در صنعت برق طی ۲ سال اخیر می‌تواند در آینده زمینه‌ساز رشد چشمگیر معاملات بورس انرژی شود. او کوچک بودن بازار و پایین بودن نقدشوندگی را از مهم‌ترین نقاط ضعف بورس انرژی اعلام کرد و گفت: ارزش معاملات بورس انرژی هنوز با ابعاد واقعی مصرف انرژی در کشور همخوانی ندارد و این موضوع باعث می‌شود برخی سرمایه‌گذاران به دلیل نگرانی از نقدشوندگی وارد بازار نشوند. این تحلیلگر بازار سرمایه، وابستگی بازار انرژی به سیاست‌های دولتی و تحریم‌ها را از مهم‌ترین چالش‌های بورس انرژی دانست و اعلام کرد: اگر محدودیت‌های بین‌المللی کاهش یابد، بورس انرژی می‌تواند رشد قابل توجهی را تجربه کند و حتی به رقیبی جدی برای بورس کالا تبدیل شود.

او آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی را یکی از فرصت‌های مهم پیش‌روی بورس انرژی اعلام کرد و گفت: با توجه به شرایط اقتصادی کشور، آزادسازی تدریجی قیمت برق و سایر حامل‌های انرژی اجتناب‌ناپذیر است و این موضوع می‌تواند به رشد سودآوری و توسعه معاملات بورس انرژی کمک کند. خان‌محمدی گفت: بورس انرژی اگرچه هنوز با بورس کالا و فرابورس فاصله دارد، اما به دلیل ظرفیت بالای صنعت انرژی در ایران، پتانسیل رشد بسیار بیشتری نسبت به بسیاری از شرکت‌ها و بازارهای مالی ایران دارد.

اخبار

افزایش ۱۲۱ درصدی حجم مبادلات بورس انرژی

در اردیبهشت سال ۱۴۰۵، بورس انرژی ایران شاهد رشد معاملات در اغلب بازارها بود. بر اساس گزارش ماهانه، در اردیبهشت امسال بیش از ۶۹۷ هزار تن انواع فرآورده‌های نفتی و گازی در رینگ‌های داخلی و بین‌الملل دادوستد شده که نسبت به فروردین ۱۲۱ درصد افزایش حجم را نشان می‌دهد. مهم‌ترین علل این رونق، عرضه مجدد گاز مایع توسط شرکت ملی پالایش و پخش و تداوم آتش‌بس میان ایران و امریکا اعلام شده است. در بازار برق نیز رشد قابل توجهی ثبت شد. افزایش حضور شرکت‌های توزیع در بازار برق عادی و ورود به فصل ناترازی گرم، به رشد حجم و ارزش معاملات انواع برق (عادی، سبز، آزاد) منجر شد. قیمت در تابلوی برق عادی به رکورد ۴۵۰ ریال رسید. در اردیبهشت امسال بازارهای مالی بورس انرژی نیز عملکرد مثبتی داشتند. ارزش معاملات صندوق‌های سرمایه‌گذاری ۱۷۵ درصد، گواهی ظرفیت ۳۵۸ درصد و اوراق سلف موازی استاندارد ۲۲۵ درصد افزایش یافت.

کارشناسان، رشد اوراق سلف را ناشی از کاهش تنش‌ها و انتشار ۲.۹ هزار میلیارد تومانی اوراق شرکت برق منطقه‌ای گیلان می‌دانند. در این دوره گواهی‌های صرفه‌جویی گاز و برق با رشد تقاضا مواجه شدند. به گفته تحلیلگران، تنها بازار گواهی ظرفیت همچنان به‌دلیل محدودیت‌های ساختاری از نقدشوندگی پایینی برخوردار است.

بازار برق بورس انرژی مختص مصرف‌کنندگان بزرگ و خریداران عمده

عبدالصاحب ارجمند، مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر انتقال و توزیع برق وزارت نیرو با اشاره به بحث‌های شکل‌گرفته در شبکه‌های اجتماعی درباره خرید برق مصرف‌کنندگان خرد از بورس انرژی تاکید کرد: این بازار به مشترکان خانگی مربوط نمی‌شود و در عمل محل دادوستد میان تولیدکنندگان بزرگ و مصرف‌کنندگان عمده برق است. او افزود: ورود مباحث اقتصادی صنعت برق به سازوکارهای بازارمحور، از سال ۱۳۸۲ و همزمان با اجرای برنامه‌های تجدید ساختار صنعت برق در جهان و از جمله در ایران، وارد مرحله تازه‌ای شد. از همان دوره مفاهیمی مانند بازار و بورس انرژی و همچنین شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی حوزه انرژی در قالب قوانین و مقررات کشور تعریف و اجرایی شد. ارجمند با بیان اینکه ۱۵ سال از آغاز فعالیت بورس انرژی سپری شده است، افزود: خرید و فروش برق در سطوح مختلف از همان سال‌ها آغاز شده و در این مدت، نیروگاه‌های بزرگ و مصرف‌کنندگان عمده به‌شکل مستمر از مسیر بورس انرژی معامله انجام داده‌اند.

او یکی از مهم‌ترین کارکردهای بورس انرژی را شفاف شدن قیمت‌ها دانست و گفت: بورس انرژی مانند نمونه‌های مشابه در جهان، شفافیت را افزایش می‌دهد، زمینه رانت را کاهش می‌دهد و کارایی بازار را بهبود می‌بخشد. به گفته این مقام مسوول، تجربه نشان داده این سازوکار در بلندمدت می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و شکل‌گیری رقابت سالم کمک کند و بخشی از رانت‌های احتمالی را از طریق فرآیندهای شفاف معاملاتی حذف کند. با این حال، این بازار به مصرف‌کنندگان نهایی خانگی ارتباطی ندارد و بیشتر مصرف‌کنندگان بزرگ و خریداران عمده وارد معاملات آن می‌شوند.

مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر انتقال و توزیع برق وزارت نیرو با اشاره به وضعیت مشترکان خرد توضیح داد: روند تامین برق برای مصرف‌کنندگان خانگی و کوچک تغییری نمی‌کند و آنها مانند گذشته برق مورد نیاز را از طریق شرکت‌های توزیع دریافت خواهند کرد. همچنین مشترکان مشمول یارانه و حمایت‌های قانونی نیز همچنان بر اساس سازوکارهای موجود از حمایت‌ها بهره‌مند می‌شوند و از نظر تامین یا قیمت برق، خللی برای آنها ایجاد نخواهد شد.

ارجمند، نتیجه اصلی توسعه بورس انرژی را بهبود سازوکارهای اقتصادی و افزایش شفافیت در بازار برق و انرژی دانست و تاکید کرد: این مسیر از دهه‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ آغاز شده و ادامه دارد. در قانون برنامه هفتم پیشرفت نیز وزارت نیرو مکلف شده است دست‌کم ۶۰ درصد معاملات برق را از طریق بورس انرژی انجام دهد. او در تشریح ظرفیت‌های بورس انرژی، به وجود تابلوهای مختلف برای حمایت از توسعه کسب‌وکارها و افزایش تولید اشاره کرد و ادامه داد: یکی از بخش‌ها تابلوی سبز است که به انرژی‌های تجدیدپذیر اختصاص دارد. همچنین تابلوی بهره‌وری و مدیریت مصرف برای فعالانی طراحی شده که پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی اجرا می‌کنند؛ به این معنا که مجریان این پروژه‌ها می‌توانند به میزان صرفه‌جویی ایجادشده، گواهی صرفه‌جویی دریافت کرده و آن را در بورس عرضه کنند تا منابع مالی اجرای طرح‌هایشان تامین شود. به گفته ارجمند، ابزار مهم دیگر در بورس انرژی گواهی ظرفیت است که هم‌اکنون نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد، سرمایه‌گذارانی که قصد ساخت نیروگاه دارند، می‌توانند گواهی ظرفیت را در بورس عرضه کنند تا پشتوانه مالی لازم برای اجرای پروژه فراهم شود. از سوی دیگر، مصرف‌کنندگان بزرگ نیز قادرند این گواهی‌ها را با قیمت شفاف از بورس خریداری کنند؛ گواهی‌هایی که نشان‌دهنده ظرفیت یا توان تامین برق هستند.

مدیرکل دفتر راهبری و نظارت بر انتقال و توزیع برق وزارت نیرو گفت: بورس انرژی مجموعه‌ای از ابزارها و ابعاد متنوع دارد که بیش از ۲ دهه در کشور در حال توسعه است و می‌تواند آثار مثبتی هم برای صنعت انرژی و هم برای مصرف‌کنندگان به همراه داشته باشد.